

2022	Προτ. Τροπολ. Συντάγματος
Αρ. Αριθ. (ΣΑΕ-1) (ΑΡ.2)	Προσχ. ΕΣΜ
	Αρ. Αρ. 34

23.02.063.007

1η Καρτέλα
20.1.2022

Επιτρε. Νομικά

**ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ ΠΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΕΙΤΑΙ Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2022**

Προοίμιο.

ΕΠΕΙΔΗ η εξελικτική διαδικασία στην κατοχύρωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων προκρίνει τη ρητή αναγνώριση δικαιώματος σε υγιές και βιώσιμο περιβάλλον,

ΕΠΕΙΔΗ ο ΟΗΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης καθώς και οργανισμοί που ασχολούνται εξειδικευμένα με τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου εκτιμούν ότι υπάρχει αυξημένη ανάγκη αποτροπής της περιβαλλοντικής καταστροφής από κράτη αλλά και ιδιωτικούς φορείς και ιδιαίτερα πολυεθνικές επιχειρήσεις,

ΕΠΕΙΔΗ οι υφιστάμενες γενεές έχουν υποχρέωση έναντι των μελλοντικών γενεών και ως εκ τούτου επείγει η αναστροφή της καταστροφής του περιβάλλοντος και της συνακόλουθης κλιματικής κρίσης που θα επηρεάσει τις μελλοντικές γενεές,

ΕΠΕΙΔΗ οφείλουμε να αναγνωρίσουμε την αρχή της διαγενεαλογικής ευθύνης και το ατομικό και συλλογικό καθήκον όλων να αποτραπεί η οικολογική καταστροφή και να αντιμετωπιστεί η κλιματική κρίση,

ΕΠΕΙΔΗ οι απειλές από την οικολογική καταστροφή και την κλιματική κρίση είναι από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα,

ΕΠΕΙΔΗ από τη συνταγματική τάξη στην Κυπριακή Δημοκρατία απουσιάζει αυτόνομο δικαίωμα σε ένα ασφαλές, καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον,

ΕΠΕΙΔΗ από τη συνταγματική τάξη στην Κυπριακή Δημοκρατία απουσιάζει η θετική υποχρέωση του κράτους αλλά και του ιδιωτικού τομέα να λειτουργούν αποτρεπτικά, προληπτικά αλλά και

κατασταλτικά με στόχο την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, λόγω της συνεχιζόμενης τουρκικής κατοχής και των εξαιρετικών συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο ως αποτέλεσμα αυτής, οι Τουρκοκύπριοι δεν συμμετέχουν στη λειτουργία της Βουλής των Αντιπροσώπων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ το δίκαιο της ανάγκης δικαιολογεί τη διατήρηση της εξουσίας της Βουλής των Αντιπροσώπων να τροποποιεί μη θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος,

Για όλους αυτούς τους λόγους η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός
τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί της Δεύτερης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 2022.

Προσθήκη
νέου άρθρου 7Α
στο Σύνταγμα.

2. Το Σύνταγμα τροποποιείται με την προσθήκη, αμέσως μετά το άρθρο 7 αυτού, του ακόλουθου νέου άρθρου 7Α:

1. «Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του κράτους. Για την προστασία του το κράτος έχει υποχρέωση να λαμβάνει προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα ή μέτρα αποκατάστασης στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας.
2. Έκαστος έχει το δικαίωμα σε ένα ασφαλές, καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον.
3. Έκαστος έχει τα ακόλουθα δικαιώματα:
  - (α) πρόσβασης σε συναφείς πληροφορίες που τηρούνται υπό τις υπηρεσίες του κράτους χωρίς να υπόκειται σε υποχρέωση απόδειξης άμεσου και προσωπικού έννομου συμφέροντος.
  - (β) πρόσβασης στη δικαιοσύνη για ζητήματα που άπτονται του

περιβάλλοντος.

(γ) αποτελεσματικής θεραπείας για την παραβίαση οιοδήποτε δικαιώματος προκύπτει από το παρόν άρθρο και σχετική νομοθεσία.

4. Δεν χωρεί επέμβασις κατά την άσκησιν του δικαιώματος τούτου, ειμή τοιαύτη οία θα ήτο σύμφωνος προς τον νόμον και αναγκαία μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της εδαφικής ακεραιότητας ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή της προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υπό του Συντάγματος ηγγυημένων εις παν πρόσωπον».

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Σκοπός της πρότασης νόμου είναι η αναθεώρηση του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ώστε να διασφαλιστεί συνταγματικά το δικαίωμα όλων, περιλαμβανομένων και των επόμενων γενεών σε ένα υγιές και βιώσιμο περιβάλλον. Παράλληλα επιδιώκεται όπως παρασχεθούν διαδικαστικές εγγυήσεις, όπως είναι η αναγνώριση των δικαιωμάτων στην περιβαλλοντική πληροφόρηση και στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τα περιβαλλοντικά θέματα, ώστε η προστασία που θεσπίζεται να καθίσταται πιο αποτελεσματική. Η εξαίρεση των περιβαλλοντικών ζητημάτων από τη γενική υποχρέωση απόδειξης άμεσου και προσωπικού έννομου συμφέροντος έγκειται στον ευρύ κοινωνικό χαρακτήρα του δικαιώματος σε ένα ασφαλές, καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον.

Με τη συμπερίληψη ενός αυτόνομου δικαιώματος η παρούσα πρόταση νόμου αποσκοπεί στον προοδευτικό εκσυγχρονισμό του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά τρόπο που συνάδει με την ανάγκη προστασίας δικαιωμάτων της λεγόμενης τρίτης γενιάς που ονομάζονται «δικαιώματα αλληλεγγύης». Κάτι τέτοιο συνάδει με την τάση της διεθνούς κοινότητας για θεσμοθέτηση αυτόνομου δικαιώματος, όπως πρόσφατα επιβεβαιώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης. Στην απουσία ενός νομικά δεσμευτικού αυτόνομου δικαιώματος στο υγιές περιβάλλον, αριθμός διεθνών και δικαιοδοτικών οργάνων έχει εφαρμόσει διαχρονικά τη θεωρία της «διαπερατότητας» των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχει επιτρέψει δηλαδή την επίκληση ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων για την προστασία του δικαιώματος σε ένα υγιές περιβάλλον.

Οι μεταβαλλόμενες όμως συνθήκες που θέτουν σε κίνδυνο την οικολογική βιωσιμότητα του πλανήτη και συνακόλουθα την ανθρώπινη ζωή ορθά καθιστούν άμεση

την ανάγκη αυτόνομης συνταγματικής αναγνώρισης και προστασίας του εν λόγω δικαιώματος, τάση που καταγράφεται διεθνώς.

Άριστος Δαμιανού
εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας
ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις